

1. Samenvatting voorstel

De Wet Publieke Gezondheid (WPG) stelt regels ten aanzien van de voorbereiding en bestrijding van een epidemie van een infectieziekte. De regels richten zich vooral op enkelvoudige personen, niet op groepen.

Indien er sprake is van isolatie of quarantaine van groepen is het beschikbaar hebben van een regionale quarantaine locatie zeer wenselijk.

De Veiligheidsregio Hollands Midden beschikt niet over een regionale quarantaine locatie.

Gelet op de (wettelijke) verantwoordelijkheden van de burgemeester en de voorzitter van de veiligheidsregio is het voorstel om de DPG in samenwerking met gemeenten en, indien aan de orde, ook met een private eigenaar te onderzoeken welke locatie in Hollands Midden als quarantaine locatie/ faciliteit aangewezen kan worden.

2. Algemeen

Onderwerp:	Quarantainelocatie Hollands Midden bij infectieziekte uitbraak	Opgesteld door:	Ineke van Steensel-Hage, GHOR
Voorstel t.b.v. vergadering:	Algemeen Bestuur	Datum:	18 april 2019
Agendapunt:	B.4	Bijlage(n):	
Portefeuille:	K.M. van der Velde (DB) S. de Gouw (VD)	Status:	Informatief
Vervolgtraject besluitvorming:	N.v.t.	Datum:	N.v.t.

3. Toelichting

De Wet Publieke Gezondheid (WPG) stelt regels ten aanzien van de voorbereiding en bestrijding van een epidemie van een infectieziekte. De regels richten zich vooral op enkelvoudige personen, niet op groepen. Indien er sprake is van isolatie of quarantaine van groepen is het beschikbaar hebben van een regionale quarantaine locatie zeer wenselijk. De Veiligheidsregio Hollands Midden beschikt niet over een regionale quarantaine locatie. Gelet op de (wettelijke) verantwoordelijkheden van de burgemeester en de voorzitter van de veiligheidsregio is het voorstel om de DPG in samenwerking met gemeenten en, indien aan de orde, ook met een private eigenaar te onderzoeken welke locatie in Hollands Midden als quarantaine locatie/ faciliteit aangewezen kan worden. Het Dagelijks Bestuur heeft in de vergadering van 7 februari 2019 kennis genomen van het programma van eisen Quarantaine faciliteit en de DPG opgedragen in samenwerking met de gemeente te onderzoeken welke locatie in Hollands Midden als quarantaine locatie aangewezen kan worden.

De richtlijnen van het Landelijke Coördinatie voor Infectieziekte bestrijding (LCI) zijn belangrijke instrumenten voor het realiseren en handhaven van landelijk kwaliteitsbeleid op het gebied van infectieziektebestrijding. Het LCI, onderdeel van het RIVM, is verantwoordelijk voor ontwikkeling, onderhoud en implementatie van richtlijnen en draaiboeken.

In opdracht van de vier DPG-en in Zuid- Holland heeft de provinciale werkgroep Quarantaine een programma van eisen opgesteld voor een quarantaine faciliteit, zie bijlage.

Gelet op de verantwoordelijkheid van bestuur en voorzitter van de veiligheidsregio voor de voorbereiding en bestrijding van een epidemie van een infectieziekte behorend tot groep A, is het wenselijk dat elke veiligheidsregio één quarantaine locatie/ faciliteit aanwijst.

Het bestuur van de veiligheidsregio geeft de DPG opdracht om, in samenwerking met gemeenten, te onderzoeken welke locatie in Hollands Midden als quarantaine locatie aangewezen kan worden.

Indien er sprake is van een private eigenaar wordt deze bij het onderzoek betrokken.

De burgemeester geeft op basis van de wet Publieke Gezondheid (WPG), art. 6.3 leiding aan de bestrijding van een epidemie van een infectieziekte behorend tot groep B1, B2 of C, alsook de directe voorbereiding daarop en draagt zorg voor de toepassing van de maatregelen bedoeld in Hoofdstuk V, alsmede de genoemde noodbevoegdheden in het kader van de Gemeentewet.

De voorzitter van de veiligheidsregio draagt ingevolge de WPG, art. 6.4 zorg voor de bestrijding van een epidemie van een infectieziekte behorend tot groep A, of een

Directe dreiging daarvan, en is dan ten behoeve van deze bestrijding bij uitsluiting bevoegd om toepassing te geven aan het hiernavolgende:

De burgemeester dan wel de voorzitter van de veiligheidsregio is bevoegd tot het opleggen van een last onder bestuursdwang ter handhaving van opnemings- en uitvoer van isolatie en quarantaine en de eisen die daaraan gesteld worden indien de omstandigheden onmiddellijk ingrijpen noodzakelijk maken (WPG art. 34.4, 47, 51, 54, 55 en 56).

4. Implementatie en communicatie

Overleg en samenwerking GHOR en gemeenten.

5. Bijlagen

Programma van Eisen Quarantaine faciliteit

Programma van eisen Quarantainefaciliteit

Inleiding

In dit document staan de eisen voor een quarantaine faciliteit centraal. Deze eisen zijn geformuleerd door een provinciale werkgroep Quarantaine waarin GGD- en GHOR medewerkers van de regio's Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond, Hollands-Midden en Zuid-Holland Zuid hebben deelgenomen.

De opdracht voor het opstellen van een zogenaamd programma van eisen voor een quarantaine-faciliteit is in juni 2017 verstrekt door de vier Directeuren Publieke Gezondheid (DPG'en) van de hiervoor genoemde regio's. Zij hebben de provinciale werkgroep destijds verzocht zich verder te oriënteren op provinciale samenwerking op het gebied van quarantaine, bestaande uit:

- a) Het gezamenlijk opstellen en uitwerken van een programma van eisen.
- b) Regionaal afspraken maken met ketenpartners op basis van een provinciaal bepaald kader.
- c) Het in de provinciale samenwerking meenemen of de ROAZ¹ ook een rol zouden moeten spelen of dat de ROAZ gebieden moeten worden aangehouden.
- d) Eventueel landelijk exporteren van a en b.
- e) Tenslotte hebben de vier DPG'en de provinciale werkgroep verzocht per regio quarantaine locaties vast te stellen en te onderzoeken of één quarantaine locatie voor Zuid-Holland mogelijk is (zie oplegger).

Dit document gaat specifiek in op punt a, het programma van eisen voor een quarantainefaciliteit. Bij het opstellen hiervan is uitgegaan van de wensen/ideeën van alle leden van de provinciale werkgroep omdat het programma van eisen herkenbaar en bruikbaar moet zijn in de vier veiligheidsregio's.

De provinciale werkgroep heeft ook gesproken over een mogelijke rol van de ROAZ of dat de ROAZ gebieden moeten worden aangehouden. De werkgroep is van mening dat de betrokkenheid van de ROAZ aan de orde is als acute zorg geleverd moet worden. Dit past volgens de werkgroep prima bij de uitwerking van punt b en zal hierin dan ook worden meegenomen.

Definitie

Quarantaine is een vorm van isolatie die opgelegd wordt aan een persoon die mogelijk is besmet maar nog geen symptomen heeft of waarbij de ziekte nog niet is vastgesteld door laboratoriumonderzoek. Quarantaine duurt totdat de maximale incubatietijd na het laatste contact met een bevestigde bronpatiënt verstreken is. Of wanneer door diagnostiek bij het contact is vast komen te staan dat er geen transmissie heeft plaatsgevonden².

¹ De aanbieders van acute zorg die betrokken zijn bij de acute zorgketen nemen deel aan het Regionaal Overleg Acute Zorgketen, om in regionaal verband betere samenwerking binnen de acute zorg te bewerkstelligen en te waarborgen

² Aanvullende opmerking op het generiek draaiboek GGD Haaglanden: de incubatieperiode zal dan wel voorbij moeten zijn.

Een arts infectieziektebestrijding beoordeelt of de quarantaine thuis kan plaatsvinden. Wanneer de quarantaine niet thuis kan plaatsvinden, heeft de GHOR³ de verantwoordelijkheid om in de preparatiefase de bestrijding van A-ziekten voor te bereiden samen met de geneeskundige keten en dit af te stemmen met de veiligheidspartners. Daarnaast heeft zij een verantwoordelijkheid om in samenwerking met de GGD ook de maatregelen bij een grootschalige infectieziekte voor te bereiden. Degene die thuis in quarantaine zit, verlaat zijn woning niet, beperkt het contact met anderen tot een minimum en meet tweemaal per dag zijn temperatuur. Een casemanager van de GGD heeft minimaal eenmaal per dag contact met degene die in quarantaine zit om de ontwikkeling van de situatie te beoordelen. Degene die in quarantaine zit neemt ook zelf contact op met de huisarts en de GGD-arts als er zich symptomen ontwikkelen, zodat er direct tot isolatie kan worden overgegaan. Indien degene die in quarantaine zit symptomen ontwikkelt, passend bij het ziektebeeld, wordt direct overgegaan tot isolatie. De arts infectieziektebestrijding bepaalt of isolatie in eerste instantie in de thuissituatie kan plaatsvinden.

Demografie Zuid-Holland

Demografisch- en geografisch gezien is Zuid-Holland één van de dichtstbevolkte en meest geïndustrialiseerde gebieden ter wereld. De provincie meet 3403 km² en het aantal inwoners is 3.607.150 (augustus 2015), waarmee Zuid-Holland de bevolkingsrijkste provincie van Nederland is. De hoofdstad is Den Haag, de stad met de meeste inwoners is Rotterdam.

De provincie Zuid-Holland heeft de volgende vier veiligheidsregio's: Rotterdam-Rijnmond, Haaglanden, Hollands-Midden en Zuid-Holland Zuid.

³ Generiek Draaiboek Infectieziektebestrijding Veiligheidsregio Haaglanden. Deel B GHOR.

Eisen⁴ voor een quarantainefaciliteit:

Uitgangspunt

Wanneer quarantaine niet thuis kan plaatsvinden, vindt het in een aparte faciliteit plaats. Dit hoeft niet persé een medische instelling te zijn. De GHOR en de GGD zijn in staat om een dergelijke faciliteit binnen een termijn van 24 uur operationeel te hebben⁵.

Fysieke eigenschappen

- De faciliteit heeft een opnamecapaciteit van 30-60 bedden per veiligheidsregio met individuele huisvesting (units) voor de personen in quarantaine (individu of gezin).
- De faciliteit heeft enige afstand tot andere bebouwing.
- Luchtcirculatie tussen de verschillende ruimten van de faciliteit is uitgesloten.
- De individuele units in de faciliteit kunnen afgesloten worden.
- De faciliteit voldoet aan de meest noodzakelijke eisen qua woongenot en verblijf gedurende de tijd van afzondering. Een wasserijfaciliteit en maaltijdvoorziening op locatie is gewenst.
- In elke unit is een communicatiemiddel aanwezig voor communicatie met personeel en familie.
- De faciliteit heeft voldoende ruimte voor opslag van schone materialen en Persoonlijke Beschermingsmiddelen (PBM).
- De faciliteit heeft voldoende ruimte voor tijdelijke opslag en als nodig verwerking van afval.

Personeel

- Voor het personeel zijn aparte ruimten aanwezig om te kunnen overleggen en dossiers bij te houden.
- Er zijn douches, verkleedruimten en slaapverblijven voor het personeel.

Logistiek

- De aanvoer van voedsel, hulpmiddelen, geneesmiddelen, kleding en basisbehoeften zijn goed geregeld.
- Het terrein is gemakkelijk bereikbaar voor de aanvoer en afvoer van personen, middelen, materialen, ambulances etc.
- Riolering en afvoer zijn goed in te regelen naar gelang de noodzaak.
- De locatie voorziet in parkeerplaatsen voor hulpverleners, bewakingspersoneel en overige diensten.
- Van alle bezoekers worden gegevens vastgelegd in een logboek inclusief datum en tijdstip van aankomst en vertrek.

Beveiliging

- Er is 24-uursbewaking van het terrein en pand, om betreding en verlaten zonder uitdrukkelijke toestemming van de verantwoordelijke medicus te voorkomen. De bewaking kan te allen tijde een beroep doen op de politie.
- Bewaking door middel van camera's is wenselijk.
- Het is mogelijk om de gehele faciliteit af te sluiten (uitbraak- en inbraakbeveiliging).

⁴ Eisen zijn conform LCI 'generiek draaiboek infectieziektebestrijding' 2014

⁵ Generiek Draaiboek Infectieziektebestrijding Veiligheidsregio Haaglanden, deel A GGD

Wettelijke kaders m.b.t. Quarantaine

International Health Regulation (IHR), World Health Organisation 2005

De IHR beoogt het voorkomen van, beschermen tegen, beheersen van en het voorzien in maatregelen op het gebied van de volksgezondheid naar aanleiding van de internationale verspreiding van ziekte en is beperkt tot volksgezondheidsrisico's. Dit alles met het in acht nemen van het zo min mogelijk belemmeren van internationaal verkeer en handel.

De IHR verplicht de nationale overheden naast een het aanwijzen van A havens (lucht- en scheepsvaart), in Nederland zijn dat respectievelijk Schiphol en de Haven van Rotterdam, ook tot de inrichting van een quarantainelocatie. De A havens dienen te beschikken over een locatie waar (vermoedelijk) besmette reizigers afgezonderd kunnen worden. De IHR geeft hierbij de voorkeur aan een locatie buiten de haven.

De IHR is in 2008 in de nieuwe Wet publieke gezondheid opgenomen.

Overzicht verantwoordelijkheden Wet Publieke Gezondheid en Wet veiligheidsregio's

1. Het college van burgemeester en wethouders draagt zorg voor de uitvoering van de algemene infectieziektebestrijding. (Wpg, art. 6,1)
2. De burgemeester heeft het opperbevel in geval van een ramp of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan. (Wvr, art. 5)
3. De burgemeester kan uit hoofde van zijn opperbevel aan alle instellingen en zorgverleners aanwijzingen geven. Indien nodig kan de burgemeester hierbij gebruik maken van noodbevoegdheden in het kader van de Gemeentewet (hoofdstuk IX), zoals het geven van noodbevelen, het vaststellen van noodverordeningen, het toezicht op evenementen en bestuurlijke ophouding.
4. Op grond van de Wvr (*art.6*) kan de burgemeester de RAV aanwijzingen geven indien dat naar zijn oordeel noodzakelijk is uit een oogpunt van openbare orde.
5. De burgemeester geeft op basis van de Wpg (*art. 6, 2*) leiding aan de bestrijding van een epidemie van een infectieziekte behorend tot groep B1, B2 of C, als ook de directe voorbereiding daarop en draagt zorg voor de toepassing van de maatregelen⁶, bedoeld in hoofdstuk V, alsmede de genoemde noodbevoegdheden in het kader van de Gemeentewet.
6. In geval van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis is niet de individuele burgemeester, maar de voorzitter van de veiligheidsregio (tevens korpsbeheerder van politie) *bij uitsluiting bevoegd* in de betrokken gemeenten toepassing te geven aan de noodbevoegdheden van de burgemeesters. (Wvr, *art.39*)

⁶ Maatregelen met betrekking tot infectieziektebestrijding: Isolatie, quarantaine, verbod verrichten werkzaamheden, maatregelen inzake gebouwen, terreinen, vervoermiddelen en waren (sluiten, gebruik, verbod betreden, ontsmetten en vernietigen), onttrekken van schip of luchtvaartuig aan vrij verkeer van personen of goederen, hygiënische maatregelen aan vervoers- of luchthaven exploitanten, voorlichting, medewerking aan reizigersonderzoek, controle op besmetting, sluiting van gebouwen of terreinen.

7. In geval van A-ziekten geeft de Minister van VWS leiding aan de bestrijding en kan de Minister de voorzitter van de veiligheidsregio opdragen hoe de bestrijding ter hand te nemen, waaronder begrepen het opdragen tot het toepassen van de maatregelen. (*Wpg, art.7*)
8. A-ziekten zijn: pokken, polio, SARS, MERS-coronavirus en virale hemorrhagische koorts (*Wpg, art.1*). De minister van VWS kan ook andere infectieziekte tot een A-ziekte benoemen. (*Wpg, art.20*)
9. Het **bestuur** van de veiligheidsregio draagt zorg voor de **voorbereiding** op de bestrijding van een epidemie van een infectieziekte behorend tot **groep A**, alsmede op de bestrijding van een nieuw subtype humaan influenzavirus, waarbij ernstig gevaar voor de volksgezondheid bestaat. (*Wpg, art. 6*)
10. De **voorzitter** van de veiligheidsregio draagt zorg voor de **bestrijding** van een epidemie van een infectieziekte behorend tot **groep A**, of een directe dreiging daarvan, en is dan ten behoeve van deze bestrijding *bij uitsluiting bevoegd* om toepassing te geven aan maatregelen beschreven in de artikelen 34, vierde lid, 47, 51, 54, 55 of 56 (*Wpg, art.6*)
11. Voordat de burgemeester dan wel de voorzitter van de veiligheidsregio een maatregel neemt of intrekt, vraagt deze advies aan de gemeentelijke gezondheidsdienst (*Wpg, art. 18*). Hiermee wordt bedoeld een arts van de GGD die gespecialiseerd is in infectieziektebestrijding, aan te wijzen door de Directeur Publieke Gezondheid. (*Wpg, art. 17*)
12. Ten tijde van rampen en crises heeft de Directeur Publieke Gezondheid de operationele leiding over de geneeskundige hulpverlening. (*Wvr, art.32, 2*) In voorkomende gevallen zal de DPG namens de burgemeester (of voorzitter van de veiligheidsregio) aanwijzingen geven aan de geneeskundige keten. Indien nodig kan de DPG de burgemeester (of voorzitter van de veiligheidsregio) verzoeken formeel gebruik te maken van zijn noodbevoegdheden.
13. *Wpg artikel 31* beschrijft onder welke voorwaarden de burgemeester of voorzitter van de veiligheidsregio een persoon onverwijld ter isolatie in het ziekenhuis kan doen opnemen.
14. *Wpg artikelen 34 en 35* beschrijven dat de burgemeester dan wel de voorzitter van de veiligheidsregio is bevoegd tot het opleggen van een last onder bestuursdwang ter handhaving van opnemings- en uitvoer van isolatie en quarantaine en de eisen die daaraan gesteld worden indien de omstandigheden onmiddellijk ingrijpen noodzakelijk maken.
15. Bij regeling van Onze Minister worden de havens en luchthavens aangewezen waarop de eisen van deze paragraaf van toepassing zijn. De havens of luchthavens kunnen per categorie worden aangewezen voor toepassing van *artikel 49*. Een burgerhaven of burgerluchthaven wordt aangewezen in overeenstemming met Onze Minister van Verkeer en Waterstaat. (*Wpg, art. 48*)

Besluit Publieke Gezondheid d.d. 1 november 2016

- A. Een krachtens *artikel 48* van de wet als behorende tot categorie B aangewezen haven of luchthaven beschikt over een plan voor noodsituaties op het gebied van de infectieziektebestrijding, met inbegrip van de benoeming van een coördinator. In het plan, bedoeld in het eerste lid, wordt tenminste aangegeven:
- hoe toegang wordt verleend aan medisch-diagnostische faciliteiten op een zodanige wijze dat zieke reizigers onverwijld en adequaat kunnen worden onderzocht;
 - alsmede hoe personeel hiertoe wordt ingezet;
 - hoe in de bescherming tegen infectie van verzorgend en begeleidend personeel wordt voorzien;
 - hoe in de quarantaine van mogelijk geïnfekteerde reizigers wordt voorzien;
 - hoe apparatuur en personeel worden ingezet voor het vervoer van zieke reizigers naar een passende medische faciliteit;
 - hoe de voorlichting aan personeel, reizigers en overig publiek plaatsvindt.
(*art. 13*)
- B. Een krachtens *artikel 48* van de wet als behorende tot categorie A aangewezen haven of luchthaven beschikt, naast de voorzieningen, bedoeld in *artikel 13* van dit besluit, tevens over de volgende voorzieningen: een van sanitaire voorzieningen voorziene ruimte waar aankomende reizigers, afgezonderd van andere reizigers, aan quarantaine of medische controle kunnen worden onderworpen. (*art. 14*)

Bijlage 1: Indeling meldingsplichtige infectieziekten

Sinds de invoering van de Wpg berust de indeling van infectieziekten in groepen A, B en C op de mate waarin gedwongen maatregelen opgelegd kunnen worden. Tabel 1 laat zien welke gedwongen maatregelen mogelijk zijn bij welke infectieziekte. Niet bij alle meldingsplichtige infectieziekten zijn gedwongen maatregelen toe te passen. Alleen bij infectieziekten uit groep A kan gedwongen isolatie, quarantaine of medisch onderzoek worden overwogen. Bij infectieziekten uit groep B1 kan gedwongen isolatie of medisch onderzoek worden overwogen. Infectieziekten uit groep B2 of C kunnen geen grond zijn voor gedwongen isolatie, quarantaine of medisch onderzoek. Voor alle infectieziekten uit groep A, B1 of B2 kan de burgemeester een verbod opleggen om beroeps- en bedrijfsmatige activiteiten uit te voeren⁷.

Tabel 1. Indeling infectieziekten in groepen A, B1, B2 en C en mogelijke wettelijke maatregelen die opgelegd kunnen worden

Groep	Infectieziekten	Mogelijke wettelijke maatregelen
A	<ul style="list-style-type: none"> • Pokken • Polio • Severe acute respiratory syndrome (SARS) • MERS-CoV • Virale hemorrhagische koorts 	Gedwongen isolatie of thuisisolatie ⁸ , gedwongen quarantaine (inclusief medisch toezicht), gedwongen medisch onderzoek, verbod van beroepsuitoefening.
B1	<ul style="list-style-type: none"> • Humane infectie veroorzaakt door een influenzavirus van dierlijke oorsprong • Difterie • Pest • Rabiës • Tuberculose 	Gedwongen isolatie of thuisisolatie, gedwongen medisch onderzoek, verbod van beroepsuitoefening.
B2	<ul style="list-style-type: none"> • Buiktyfus (typhoid fever) • Cholera • Hepatitis A, B en C (recent opgelopen) • Kinkhoest • Mazelen • Paratyfus • Rubella • Shigatoxineproducerende E. coli / enterohemorragische E. coli-infectie • Shigellose • Invasieve groep A-streptokokkeninfectie • Voedselinfectie voor zover vastgesteld bij 2 of meer patiënten met een onderlinge relatie wijzend op voedsel als bron 	Verbod van beroepsuitoefening.
C	<ul style="list-style-type: none"> • Antrax (miltvuur) • Bof • Botulisme • Brucellose • Ziekte van Creutzfeldt-Jakob (klassieke en variantvorm) • Gele koorts • Invasieve Haemophilus influenzae type b-infectie • Hantavirusinfectie • Legionellose • Leptospirose • Listeriose • Malaria • Meningokokkenziekte • MRSA-infectie (clusters buiten ziekenhuis) • Invasieve pneumokokkenziekte bij kinderen t/m 5 jaar • Psittacose • Q-koorts • Tetanus • Trichinose • West-Nilevirusinfectie 	Dwingende maatregelen kunnen niet opgelegd worden.

⁷ Draaiboek Gedwongen isolatie, quarantaine en medisch onderzoek, LCI/RIVM

⁸ Gezien de ernst van de ziektebeelden die in groep A en B1 zijn opgenomen is thuisisolatie in de meeste gevallen niet mogelijk. Gedwongen isolatie zal daarom altijd in een ziekenhuis plaatsvinden

